

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-2-008
Karar Sayısı : 25-13/297-140
Karar Tarihi : 27.03.2025

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER : Evrim Özgül KAZAK, Hasan Yıldırım KARAYEL, Nur KÖKSAL,
Merve GÖZÜKATI KOLDEMİR, Berin GEZER ACAR,
Mücahit CEYLAN

C. İLGİLİ TARAF : - Novonesis A/S ve iştirakleri (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America)
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Betül BAŞ, Av. Eda DURU, Av. Bora Berkay GENÇ, Av. Ayça Dilara AKSONGUR
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No:12 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 28.03.2024 tarihli ve 24-15/313-M sayılı kararı uyarınca, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti., Novonesis A/S, Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG, Novozymes North America, Synergia Life Sciences Pvt. Ltd., CHR Hansen A/S ve CHR Hansen Gıda San. ve Tic. AŞ tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülmekte olan soruşturma kapsamında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 14. maddesine dayanılarak Novonesis A/S ve iştiraklerinden (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) talep edilen ve söz konusu teşebbüs tarafından gönderilen belgelerin Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve 17. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında değerlendirilmesi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 26.01.2024 tarih ve 47836 sayı ile intikal eden, (.....) vekili tarafından yapılan ve Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti.'nin (NOVO TÜRKİYE) endüstriyel enzim pazarındaki hâkim durumunu kötüye kullanmak suretiyle ilgili pazardaki rekabeti engellediği ve fiili münhasırlığa yol açan uygulamalarla rakiplerini dışladığı iddialarını içeren gizlilik ve geçici tedbir talepli başvuruya istinaden hazırlanan 05.02.2024 tarihli ve 2024-2-008/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 05.05.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Kurulun 08.02.2024 tarihli ve 24-07/121-M sayılı kararıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. ve 6. maddelerinin ihlal edildiği iddiası ile ilgili olarak, NOVO TÜRKİYE hakkında aynı Kanun'un 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına, söz konusu önaraştırma kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına ve geçici tedbir uygulanmasına ilişkin talebin önaraştırma aşamasında değerlendirilmesine karar verilmiştir.

- (3) Öneraştırma kapsamında, 22.02.2024 tarihinde görevli meslek personeli tarafından NOVO TÜRKİYE’de yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen yerinde inceleme sırasında NOVO TÜRKİYE Satış Müdürü tarafından kullanılan mobil cihazdan bazı verilerin silindiğinin tespit edilmesi üzerine Kurulun 18.04.2024 tarihli ve 24-19/412-165 sayılı kararı ile yerinde incelemeyi engellediği ve zorlaştırdığı gerekçesi ile NOVO TÜRKİYE’ye idari para cezası verilmiştir.
- (4) Öneraştırma süreci sonucunda hazırlanan 21.03.2024 tarihli ve 2024-2-008/ÖA sayılı Öneraştırma Raporu, 28.03.2024 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş ve 24-15/313-M sayı ile, Novonesis A/S¹ (NOVOZYMES AS) ve iştirakleri [NOVO TÜRKİYE, Novozymes Berlin GmbH. (NOVOZYMES ALMANYA), Novozymes France S.A.S. (NOVOZYMES FRANSA), Novozymes Switzerland AG (NOVOZYMES İSVİÇRE) ve Novozymes North America (NOVOZYMES KUZEY AMERİKA) (hep birlikte NOVO)] hakkında 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla soruşturma açılmasına ve 24-15/313-128 sayı ile, anılan teşebbüsler hakkında, *“Nihai karara kadar yapılacak olan yeni satış sözleşmelerinde, fungal alfa amilaz enziminin satışında alıcılar bakımından sadakat yaratıcı nitelikte indirim uygulanmamasına ve diğer enzim türlerinin fungal alfa amilaz enzimi ile birlikte satılması durumunda indirim, promosyon, bedelsiz ürün gönderimi veya kampanya adı altındaki herhangi bir türde uygulamaya yer verilmemesine yönelik geçici tedbir uygulanmasına”* karar verilmiştir.
- (5) 4054 sayılı Kanun’un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hazırlanan Soruşturma Bildirimleri, 05.04.2024 tarihli ve 87253, 87255, 87256, 87257, 87258 ve 87259 sayılı yazılar ile 05.04.2024 tarihinde, NOVO TÜRKİYE’ye elektronik olarak iletilmiş, 16.04.2024 tarihinde ise soruşturma tarafı diğer teşebbüslere posta yolu ile tebliğ edilmiştir. NOVO tarafından gönderilen birinci yazılı savunma, 09.05.2024 tarih ve 51679 sayı ile süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Soruşturma devam ederken, 02.07.2024 tarihinde NOVO’da bir yerinde inceleme daha gerçekleştirilmiştir. Ek olarak süreç içerisinde; NOVO’dan, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığında, NOVO’nun alıcılarından ve NOVO’nun rakibi olarak faaliyet gösteren teşebbüslerden muhtelif tarihli ve sayılı yazılar ile bilgi taleplerinde bulunulmuş ve söz konusu teşebbüslerin cevabi yazıları muhtelif tarih ve sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (7) Akabinde, soruşturma süresinin altı ay uzatılması talepli 13.08.2024 tarihli ve 2024-2-008/BN-02 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 15.08.2024 tarihli toplantısında ele alınmış ve 4054 sayılı Kanun’un 43. maddesi uyarınca soruşturma süresinin, bitiminden itibaren altı ay uzatılmasına 24-33/805-M sayı ile karar verilmiştir. Söz konusu Kurul kararı NOVO’ya 15.08.2024 tarihli ve 94351 sayılı yazı ile elektronik tebligat yoluyla bildirilmiştir.
- (8) Ek olarak, DSM Food Specialties Ltd. Şti. ile 21.08.2024 tarihinde, LIVZYM ile ise 03.12.2024 tarihinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- (9) Yürütülen soruşturmaya Novo Holdings A/S (NOVO HOLDINGS), Novo Nordisk A/S (NOVO NORDISK), Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti. (NOVO NORDISK TÜRKİYE), Synergia Life Sciences Pvt. Ltd. (NOVOZYMES HİNDİSTAN), CHR Hansen A/S (CHR HANSEN) ve CHR Hansen Gıda San. ve Tic. AŞ’nin (CHR

¹ Soruşturma tarafı Novozymes A/S’nin ticaret unvanının Novonesis A/S olarak değiştirildiğinin tespit edilmesi sebebiyle anılan teşebbüsün unvanının değiştirilmesi talebiyle hazırlanan 19.03.2025 tarihli ve 2024-2-008/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 20.03.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-11/262-M sayı ile Novozymes A/S’nin ticaret unvanının Novonesis A/S olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

TÜRKİYE) eklenmesi ve soruşturma tarafı Novozymes A/S'nin ticaret ünvanının Novonesis A/S olarak değiştirildiğinin tespit edilmesi sebebiyle anılan teşebbüsün ünvanının değiştirilmesi talebiyle hazırlanan 19.03.2025 tarihli ve 2024-2-008/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 20.03.2025 tarihli toplantısında görüşülerek 25-11/262-M sayı ile söz konusu şirketler hakkında soruşturma açılmasına ve soruşturmanın işbu soruşturma dosyası ile birleştirilerek yürütülmesine ve Novozymes A/S'nin ticaret ünvanının Novonesis A/S olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

(10) Yukarıdaki sürece ilişkin 26.03.2025 tarihli ve 2023-2-008/BN-04 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(11) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda,

- Kurulun ilgili kararı uyarınca hakkında yürütülmekte olan soruşturma kapsamında, 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesine dayanılarak Novonesis A/S ve iştiraklerinden (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) talep edilen bilgilerin ve belgelerin söz konusu teşebbüs tarafından eksik, yanlış ve yanıltıcı şekilde verilmesi nedeniyle anılan teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesi ve
- Novonesis A/S ve iştiraklerinden (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) talep edilen bilgilerin ve belgelerin söz konusu teşebbüs tarafından belirlenen süre içinde verilmemesi nedeniyle anılan teşebbüse 08.03.2025 tarihinden itibaren her gün için 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesi

gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. 4054 sayılı Kanun'un 16. Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (12) 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesinde *"Kurul, bu Kanun'un kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi tüm kamu kurum ve kuruluşlarından, teşebbüslerden ve teşebbüs birliklerinden isteyebilir. Bu makamlar, teşebbüsler ve teşebbüs birliklerinin yetkilileri istenen bilgileri Kurulun belirleyeceği süre içinde vermek zorundadır."* hükmüne yer verilmiştir.
- (13) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkranın (c) bendinde *"4054 sayılı Kanun'un 14 ve 15 inci maddelerinin uygulanmasında eksik, yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi ya da bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde ya da hiç verilmemesi"* idari para cezası verilmesi gereken hallerden biri olarak sayılmıştır.
- (14) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrası ile teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.
- (15) Soruşturma sürecinde NOVO'dan muhtelif tarihlerde bilgi ve belge talep edilmiştir. Söz konusu bilgi ve belge taleplerine istinaden NOVO tarafından gönderilen bazı cevabi yazılarda yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgi tespit edilmiştir.

G.1.1. Kimozin Enzimine ve Peynir Mayasına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Eksik, Yanlış ve Yanıltıcı Bilgi ve Belge Sunulması

- (16) 28.09.2023 tarihli ve 23-46/870-308 sayılı Kurul kararıyla; NOVOZYMES AS ile peynir mayası (kimozin enzimi) alanında faaliyet gösteren Chr. Hansen Holding A/S (CHR HOLDING)'in NOVOZYMES AS bünyesinde birleşmesi işlemine izin verilmiştir. NOVO'dan 27.01.2025 tarihli ve 106249 sayılı yazı ile 2019-2024 yıllarında kimozin enzimi satışlarına yönelik sözleşmeler talep edilmiştir. Söz konusu bilgi talebine istinaden NOVO'nun 04.02.2025 tarih ve 62355 sayılı cevabi yazısında yalnızca 2024 yılına ilişkin sözleşmeler iletilmiştir. 2024 yılı öncesine ilişkin sözleşmeler, bu sözleşmelerin NOVOZYMES AS ile CHR HOLDING'in NOVOZYMES AS bünyesinde birleştiği 2024 yılından önceki döneme tekabül etmesi gerekçesiyle sunulmamıştır.
- (17) Aynı şekilde NOVO'dan 03.02.2025 tarihli ve 106708 sayılı yazı ile 2019-2024 yıllarında peynir mayası ve peynir mayası dahil olacak şekilde yapılan satışlara ilişkin sözleşmelerin tamamı talep edilmiştir. Söz konusu bilgi talebine istinaden NOVO'nun 10.02.2025 tarih ve 62833 sayılı cevabi yazısında yine yalnızca 2024 yılına ilişkin sözleşmeler iletilmiştir. 2024 yılı öncesine ilişkin talep sözleşmeler, söz konusu sözleşmelerin CHR'nin NOVOZYMES AS bünyesinde birleştiği 2024 yılından önceki döneme tekabül etmesi sebebiyle sunulmamıştır.
- (18) Cevabi yazıda yer alan eksiklik nedeniyle 05.03.2025 tarihli ve 10955 sayılı yazı ile 04.02.2025 tarih ve 62355 sayılı cevabi yazısında gönderilmeyen 2019-2023 yıllarına ilişkin peynir mayası bakımından akdedilen sözleşmeler tekrar talep edilmiştir. Söz konusu bilgi talebine istinaden NOVO'nun 11.03.2025 tarih ve 64614 sayılı cevabi yazısı ile anılan döneme ilişkin peynir mayası bakımından akdedilen sözleşmeler Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Sonuç itibarıyla eksik olan 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin sözleşmeler 11.03.2025 tarihi itibarıyla Kurum kayıtlarına girmiştir. NOVO'nun cevabi yazısında peynir mayası satışını gerçekleştiren CHR HOLDING'in 2024 yılı öncesinde NOVO'dan ayrı bağımsız bir teşebbüs olması gerekçesiyle 2024 yılı öncesine ilişkin talep edilen sözleşmelerin gönderilmediği beyan edilmişse de anılan eylemlerden hâlihazırda NOVO'nun sorumluluğuna gidilmesi gerekmektedir.
- (19) Zira, Danıştay 13. Dairesi'nin 25.03.2008 tarihli ve E:2006/2437, K:2008/3350 sayılı kararı ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 06.03.2013 tarihli ve E:2008/3084, K:2013/793 sayılı kararlarında belirtildiği üzere, Türk hukukunda bir hukuk öznesine ait devredilebilir hak veya borçların başka bir hukuk öznesine geçirilmesinde ve sorumluluğun belirlenmesinde külli halefiyet ilkesi kabul edilmiş olup ticaret şirketleri bakımından külli halefiyete ilişkin genel düzenleme Türk Ticaret Kanunu'nun 151. maddesinde yer bulmuştur. Anılan madde hükümlerine göre, birleşme veya devralma işlemlerinde, yeni kurulan veya devralan teşebbüs, devredilen teşebbüsün haklarından faydalandığı gibi borçlarından da sorumlu olmaktadır. Söz konusu kararlarda, rekabet hukuku davranışları bakımından da benzer bir yaklaşım sergilenerek, külli halefiyet ilkesi gereği devralma işlemi öncesindeki karar ve eylemlerden devralan teşebbüsün sorumluluğuna gidilmesi gerektiğine hükmedilmiştir.
- (20) Bu kapsamda, 2024 yılının Ocak ayında NOVOZYMES AS ile CHR HOLDING'in NOVOZYMES AS bünyesinde birleştiği göz önünde bulundurulduğunda, bu tarihten önceki döneme tekabül eden sözleşmelerin anılan tarihlerde CHR HOLDING'in NOVOZYMES AS bünyesinde bulunmaması gerekçesi ile gönderilmemesinin eksik, yanlış ve yanıltıcı bilgi sunulması niteliğinde olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

G.1.2. Enzim Satışı Yapan İştiraklere İlişkin Yanıltıcı Bilgi Sunulması

- (21) 18.03.2024 tarihli ve 49857 sayılı yazı² ile NOVO'ya; Novo Nordisk Fonden, NOVO HOLDINGS, NOVOZYMES AS, NOVOZYMES İSVİÇRE, NOVOZYMES FRANSA, NOVOZYMES TÜRKİYE ve varsa ilgili teşebbüsler ile aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan başkaca iştirak/bağlı ortaklıklar tarafından 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Türkiye'de enzim satışı gerçekleştirenlerin hangileri olduğu sorulmuştur. NOVO tarafından gönderilen ve 18.03.2024 tarih ve 49857 sayı ile Kurum kayıtlarına giren yazıda söz konusu teşebbüslerin NOVONESIS AS ve iştiraklerinden NOVOZYMES FRANSA, NOVOZYMES İSVİÇRE ve NOVOZYMES KUZHEY AMERİKA olduğu, bunlardan NOVOZYMES KUZHEY AMERİKA'nın Türkiye'de gıda ve içecek sektöründe faaliyet göstererek biracılık ile ilgili enzimlerin satışını gerçekleştirdiği ifade edilmiştir. Aynı soru, 2022, 2023 ve 2024 yılları için, NOVO'ya 14.03.2025³ tarihli ve 64838 sayılı yazı ile tekrar sorulduğunda ise NOVO tarafından, 14.03.2025 tarih ve 64839 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda, Türkiye'de enzim satışı gerçekleştiren teşebbüsler arasında NOVOZYMES KUZHEY AMERİKA sayılmamış ve söz konusu teşebbüsün ciro bilgisi de gönderilmemiştir.
- (22) İki cevabi yazı arasındaki bir başka çelişki ise, NOVO NORDISK ve bünyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin Türkiye'de enzim satışı gerçekleştirip gerçekleştirmemesine ilişkindir. 18.03.2024 tarihli ve 49857 sayılı yazı ile tarafa sorulduğu halde belirtilmemesine rağmen 14.03.2025 tarih ve 64839 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda, ilaç uygulamaları için enzim alanına özelleşerek enzim satışında bulunan NOVO NORDISK şirketlerinden de Türkiye'de gelir elde eden teşebbüslerin olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu bilginin edinilmesi akabinde Kurulun 20.03.2025 tarihli ve 25-11/262-M sayılı kararı ile anılan teşebbüslere soruşturma açılmasına ve soruşturmanın işbu soruşturma dosyası ile birleştirilerek yürütülmesine karar verilmiştir.
- (23) Bu itibarla, NOVO'nun söz konusu cevabi yazılarında yanlış ve yanıltıcı bilgi sunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

G.1.3. Bazı Fungal Alfa Amilaz Müşterilerine İlişkin Sözleşmelerin Gönderilmemesi

- (24) NOVO'dan 03.03.2025 tarihli ve 109072 sayılı yazı ile 2017-2025 dönemine ilişkin, NOVO'nun fungal alfa amilaz enzimi alıcısı olan BAKEGROUND, As Gıda Üretim ve Pazarlama AŞ (AS GIDA/PAK GIDA), Elit Food Danışmanlık Gıda San. ve Tic. AŞ (ELİT FOOD), Erke Adk Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (ERKE), Polen Un ve Gıda Katkı Maddeleri San. ve Tic. AŞ ve Pollen Endüstriyel ve Gıda San. Tic. AŞ (hep birlikte POLEN GIDA/POLLEN), Banda Gıda Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti. ve Beyab Gıda Mühendislik Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (hep birlikte BANDA/BEYAB) teşebbüsleri ile akdettiği sözleşmeler talep edilmiştir.
- (25) NOVO tarafından gönderilen 07.03.2025 tarih ve 64472 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda;
- BAKEGROUND ile 2017-2021 yılları arasında,
 - ELİT FOOD ile 2017-2021 yılları arasında ve
 - ERKE ile 2017 ve 2018 yıllarında

² Söz konusu bilgi talebi NOVO'ya e-posta yolu ile 11.03.2024 tarihinde iletilmiş olup cevabi yazı ile birlikte kayda alındığı için her ikisi de aynı tarihli ve sayılıdır.

³ Söz konusu bilgi talebi NOVO'ya e-posta yolu ile 07.03.2025 tarihinde iletilmiş olup cevabi yazının gönderilmesinin akabinde kayda alındığı için her ikisi de aynı tarihtir.

NOVO ile sözleşmesel bir ilişkisinin bulunmadığı belirtilerek, AS GIDA/PAK GIDA ile 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2024 yıllarını; POLEN GIDA/POLLEN ile 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarını; BAKEGROUND ile 2022, 2023 ve 2024 yıllarını; BANDA/BEYAB ile 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarını; ELİT FOOD ile 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarını; ERKE ile 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarını kapsayan sözleşmeleri gönderilmiştir. Öte yandan;

- d. AS GIDA/PAK GIDA ile 2017, 2018 yılları, 2019'un ilk üç çeyreği ve 2023 yılına,
- e. POLEN GIDA/POLLEN ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına,
- f. ERKE ile 2019 ve 2020 yıllarına
- g. BANDA/BEYAB ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına

ilişkin akdedilen sözleşmeler ise gönderilmemiştir. Bu itibarla, NOVO'nun söz konusu cevabi yazılarında eksik bilgi sunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

(26) Yukarıda detaylı olarak aktarıldığı üzere NOVO tarafından,

- a. 18.03.2024 tarih ve 49857 sayılı cevabi yazıda Türkiye'de enzim satışı gerçekleştirdiğinin belirtilmesine rağmen, 14.03.2025 tarih ve 64839 sayılı cevabi yazıda, NOVO'nun iştiraklerinden NOVOZYMES KUZEY AMERİKA'nın Türkiye'de enzim satışı gerçekleştiren iştirakleri arasında sayılmadığı ve NOVOZYMES KUZEY AMERİKA'nın ciro bilgisine yer verilmediği,
- b. 18.03.2024 tarih ve 49857 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda belirtilmemesine rağmen 14.03.2025 tarih ve 64839 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda NOVO NORDİSK şirketlerinin Türkiye'de gelir elde ettiğinin ifade edildiği,
- c. Kurum kayıtlarına 04.02.2025 tarih ve 62355 sayı ile ve 10.02.2025 tarih ve 62833 sayı ile giren cevabi yazılarda, kimozen enzimine ve peynir mayasına ilişkin olarak 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında akdedilen sözleşmelerin anılan tarihlerde CHR HOLDING'in NOVOZYMES AS bünyesinde bulunmadığı gerekçesi ile gönderilmediği,
- d. NOVO tarafından 07.03.2025 tarih ve 64472 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda; AS GIDA/PAK GIDA ile 2017, 2018 yılları, 2019'un ilk üç çeyreği ve 2023 yılına, POLEN GIDA/POLLEN ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına, ERKE ile 2019 ve 2020 yıllarına, BANDA/BEYAB ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ilişkin sözleşmelerin sunulmadığı

tespit edilmiştir. Dolayısıyla bilgi taleplerine istinaden NOVO tarafından eksik, yanlış ve yanıltıcı bilgi ve belge sunulduğu anlaşılmıştır. Bu kapsamda, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrası ve aynı fıkranın (c) bendi uyarınca NOVO'ya yıllık gayri safi gelirinin binde biri oranında idari para cezası uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

G.2. 4054 sayılı Kanun'un 17. Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

(27) 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrası

"Kurul, teşebbüs ve teşebbüs birliklerine, 16 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen cezalar saklı kalmak kaydıyla,

(...)

c) Kanunun 14 ve 15 inci maddelerinin uygulanmasında, istenen bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde verilmemesi durumunda her gün için, ilgili teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan, bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin onbinde beşi oranında idarî para cezası verir.”

hükmünü haizdir.

- (28) Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise anılan hükmün (c) bendinde öngörülen para cezalarının, bu bentlerde belirtilen kararlardaki yükümlülüklerle uyulması için belirlenen sürenin dolmasından itibaren verilebileceği düzenlenmiştir.
- (29) NOVO tarafından 07.03.2025 tarih ve 64472 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda;
- AS GIDA/PAK GIDA ile 2017, 2018 yılları, 2019'un ilk üç çeyreği ve 2023 yılına,
 - POLEN GIDA/POLLEN ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına,
 - ERKE ile 2019 ve 2020 yıllarına ve
 - BANDA/BEYAB ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına

ilişkin sözleşmelerin gönderilmemesi sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca teşebbüs hakkında uygulanacak idari para cezasına ilave olarak 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca bilgi ve belgelerin gönderilmesi gereken son tarih olan 07.03.2025 tarihini takip eden 08.03.2025 tarihinden itibaren her gün için NOVO'nun yıllık gayri safi gelirlerinin onbinde beşi oranında idarî para cezası uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (30) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1- Rekabet Kurulunun 28.03.2024 tarihli ve 24-15/313-M sayılı kararı uyarınca, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti., Novonesis A/S, Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG, Novozymes North America, Synergia Life Sciences Pvt. Ltd., CHR Hansen A/S ve CHR Hansen Gıda San. ve Tic. AŞ tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülmekte olan soruşturma kapsamında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 14. maddesine dayanılarak Novonesis A/S ve iştiraklerinden (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) talep edilen ve söz konusu teşebbüs tarafından 14.03.2025 tarih ve 64839 sayılı cevabi yazıda sunduğu bilgiler ile yanlış/yanıltıcı bilgi verildiğine,
 - 2- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 2024 yılı gayri safi gelirin binde biri oranında olmak üzere; Novonesis A/S ve iştiraklerine (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) (.....) -TL idari para cezası verilmesine,
 - 3- Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, bilgi belge talebine cevap için öngörülen son günü takip eden 08.03.2025

tarihinden başlamak ve teşebbüsün cevapları gönderdiği tarihe kadar 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca nispi idari para cezası verilmesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

27.03.2025 Tarih ve 25-13/297-140 Sayılı Kurul Kararına İlişkin Karşı Görüş

27.03.2025 Tarih ve 25-13/297-140 sayılı Kurul kararıyla, Rekabet Kurulunun 28.03.2024 tarihli ve 24-15/313-M sayılı kararı uyarınca, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic. Ltd. Şti., Novonesis A/S, Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG, Novozymes North America, Synergia Life Sciences Pvt. Ltd., CHR Hansen A/S ve CHR Hansen Gıda San. ve Tic. AŞ tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülmekte olan soruşturma kapsamında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 14. maddesine dayanılarak Novonesis A/S ve iştiraklerinden (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) (NOVO GRUBU) talep edilen ve söz konusu teşebbüs tarafından 14.03.2025 tarih ve 64839 sayılı cevabi yazıda sunduğu bilgiler ile yanlış/yanıltıcı bilgi verildiğine, bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 2024 yılı gayri safi gelirinin binde biri oranında olmak üzere; Novonesis A/S ve iştiraklerine (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes Fransa S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) TL idari para cezası verilmesine, Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, bilgi belge talebine cevap için öngörülen son günü takip eden 08.03.2025 tarihinden başlamak ve teşebbüsün cevapları gönderdiği tarihe kadar 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca nispi idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

NOVO GRUBU'nun yanlış/yanıltıcı bilgi verdiğine ilişkin Kurul kanaati şu hususlara dayanmaktadır:

- a. 18.03.2024 tarih ve 49857 sayılı cevabi yazıda Türkiye'de enzim satışı gerçekleştirdiğinin belirtilmesine rağmen, 14.03.2025 tarih ve 64839 sayılı cevabi yazıda, NOVO'nun iştiraklerinden [REDACTED] [REDACTED]'nın Türkiye'de enzim satışı gerçekleştiren iştirakleri arasında sayılmadığı ve [REDACTED]'nin ciro bilgisine yer verilmediği,

- b. 18.03.2024 tarih ve 49857 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda belirtilmemesine rağmen 14.03.2025 tarih ve 64839 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda [REDACTED] şirketlerinin Türkiye'de gelir elde ettiğinin ifade edildiği,
- c. Kurum kayıtlarına 04.02.2025 tarih ve 62355 sayı ile ve 10.02.2025 tarih ve 62833 sayı ile giren cevabi yazılarda, kimozen enzimine ve peynir mayasına ilişkin olarak 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında akdedilen sözleşmelerin anılan tarihlerde CHR HOLDING'in NOVOZYMES AS bünyesinde bulunmadığı gerekçesi ile gönderilmediği,
- d. NOVO tarafından 07.03.2025 tarih ve 64472 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda; [REDACTED] ile 2017, 2018 yılları, 2019'un ilk üç çeyreği ve 2023 yılına, [REDACTED] ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına, [REDACTED] ile 2019 ve 2020 yıllarına, [REDACTED] ile 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ilişkin sözleşmelerin sunulmadığı.

Kararda ve karara esas teşkil eden bilgi notunda, bilgi isteme yazılarına istinaden gönderilen NOVO GRUBU'na ait cevabi yazılarda bazı çelişkili veya eksik bilgi verildiği hususları tespit edilmektedir. Söz konusu çelişkili veya eksik bilgi ile ilgili olarak;

- 2024 yılı öncesine ilişkin talep sözleşmelerin, söz konusu sözleşmelerin CHR'nin NOVOZYMES AS bünyesinde birleştiği 2024 yılından önceki döneme tekabül etmesi sebebiyle sunulmadığı,
- İki cevabi yazı arasındaki bir başka çelişkinin ise, [REDACTED] ve bünyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin Türkiye'de enzim satışı gerçekleştirip gerçekleştirilmemesine ilişkin olduğu, 18.03.2024 tarihli ve 49857 sayılı yazı ile tarafa sorulduğu halde belirtilmemesine rağmen 14.03.2025 tarih ve 64839 sayı ile Kurum kayıtlarına giren cevabi yazıda, ilaç uygulamaları için enzim alanına özelleşerek enzim satışında bulunan [REDACTED] şirketlerinden de Türkiye'de gelir elde eden teşebbüslerin olduğunun ifade edildiği,

tespitleri yer almaktadır.

Soruşturma heyeti tarafından istenilen bazı bilgi isteme taleplerine teşebbüs tarafından verilen yanıtların çelişkili olduğu sunulan rapor ve dosyadan anlaşılmaktadır. Ancak bu çelişki ve eksikliğin yanlış/yanıltıcı bilgi verme boyutunda olup olmadığı dosya

münderecatından net bir şekilde anlaşılmamaktadır. Bu itibarla teşebbüsün konu hakkında açıklamaları alındıktan sonra yanlış/yanıltıcı bilgi verilip verilmediğini, dolayısıyla idari para cezasının verilmesine gerek olup olmadığını karar verilebilir. Bu nedenle bu aşamada, ihlal kararına ilişkin Kurulun çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır.

Hasan Hüseyin ÜNLÜ
Kurul Üyesi